

Medyanın şekli değişti, içeriği değişmedi

18. 11.2012

Yrd. Doç. Dr. Metin Ersoy / Havadis Gazetesi

Geleneksel medya görüntü olarak yeni medya düzenine veya dijitalleşmeye ayak uydurmuş olabilir; ancak içerik olarak aynı şeyleri söylemek mümkün görünmüyor.

Dünya genelinde birçok kişinin yeni medya düzeni üzerinden, gündemi takip ettiğini ve bilgiye ulaştığını biliyoruz. Değişen sosyal ve ekonomik yapıdan dolayı, medyanın da yapısı farklılaşıyor. Değişen bu medya düzeninde ise en fazla dikkat çeken nokta; hız, etkileşimli iletişim ve dijitalleşme oluyor. Tüm bunları bir araya getirdiğinizde “yeni medya düzeni” dediğimiz ve halk arasında sosyal ağlar veya sosyal medya olarak da bilinen bir konudan bahsetmiş oluyoruz. Ne gariptir ki, yeni medya düzenini elinizde tuttuğunuz geleneksel bir gazete üzerinden tartışıyoruz. Bu da aslında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde (KKTC) medya konusunda bir geçiş dönemi yaşandığını bizlere gösteriyor. Bir başka değişle, bireyler hem geleneksel medya olarak tanımladığımız gazeteyi, televizyonu ve radyoyu takip ediyor, hem de yeni medya düzeni dediğimiz online haber sitelerini, forumları ve sosyal ağları. Bu yazıda yeni medya düzeni ile geleneksel medya arasındaki farkları ortaya koymak ve genel bir çerçeve çizmek istiyorum. Amacım “kimin daha iyi veya güçlü” olduğunu bulmak değil. Aksine üzerinde düşünmemiz gereken bir takım konuları dikkatinize getirmek istiyorum.

Mevcut yayınlar dijitalleşti

Kıbrıs Türk medyasının yeni medya düzeni ile ilgili yaklaşımına baktığımız zaman ciddi bir gayretin var olduğunu söyleyebiliriz. Önce gazeteler, televizyonlar ve radyolar kendi İnternet sitelerini oluşturdular ve bu yeni düzene ayak uydurdular. Sonrasında ise radyo ve televizyonlar yine kendi

siteleri üzerinden canlı yayınlar yapmaya başladılar. Böylece değişen teknolojik yapıyla birlikte daha fazla mobilize oldular ve daha çok kişiye ulaşabildiler. Bu gelişmelere daha sonra online haber portalları da eklendi. Birey bu haber sitelerinde radyoyu da, televizyonu da, haberi de kolayca buluyor. Anlaşılabileceği gibi yukarıda bahsettiğim medya tarihi sũrecinde, medya sadece bir format değişikliği ile mevcut yayınlarını dijitalleştirerek, İnternet ortamına aktardı. Yani gũrũntũ olarak yeni medya dũzenine veya dijitalleşmeye ayak uydurmuş olabilir; ancak içerik olarak aynı Şeyleri sũylemek mũmkũn gũrũnmũyor.

Online habercilik anlayışı

İçerik konusunda şu ȳrnek ile devam edebiliriz. KKTC'de geleneksel basında yer alan gazetelerin neredeyse tũmũ kendi İnternet sayfasına sahip. Buradan hareket ile yeni medya dũzenine uyum sağladıklarını iddia edebilirsiniz. İğeriklere bakıldığı zaman, haberlerin geleneksel basındaki ile aynı olduklarını fark edebilirsiniz. Elbette, ekonomik ve kalifiye personel sıklıntılarını gũz ardı etmiyorum; ancak geleneksel bir gazete için hazırlanmış haber, online gazetenin formatına uygun değildir. Bunun online habercilik anlayışı ile tekrardan dũzenlenmesi gerekiyor. Sȳz konusu gazetelerin İnternet versiyonlarında gũze ęarpan en temel problem bu olsa gerek.

Ajans mı online habercilik mi?

Diğer yandan yeni medya dũzeninin gũz bebeği olan ve geleneksel versiyonları olmayan haber siteleri dũnyada olduğu gibi KKTC'de de yaygınlaştı. Bu siteler yaygınlaşırken temel haber kaynağı olarak Tũrk Ajansı Kıbrıs'ı (TAK) kullanıyorlar. TAK, 1973 yılında ajans haberciliği anlayışı ile kurulmuş ve hizmetlerine devam eden devlet ajansıdır. Bu ajanstan gelen haberlerin formatı online habercilik anlayışıyla zıt bir yapıya sahiptir. Online habercilik anlayışındaki; haberin kısa olması, bol fotoğraflı servis edilmesi, linkler verilmesi gibi biręok ȳzellik KKTC'deki haber sitelerinin biręoęunda bulunmuyor. Yeni yeni bazı online haber siteleri kendi imkanları ile TAK'tan gelen haberleri online haber formatına dũnũřtũrũyorlar.

Daha fazla bilgiye ulaşıyoruz

Eskiden bilgiye geleneksel medya vasıtası ile ulaşıırken, Őimdi akıllı telefonlar, diz üstü bilgisayarlar, ipad ve benzeri teknolojik cihazlarla daha mobil bir Őekilde her zaman ve her yerde ulaşabiliyoruz. Sorabileceğimiz sorular arasında Şu da var: “Yeni medya düzeni sayesinde daha fazla mı bilgi sahibi oluyoruz?”. Daha fazla bilgiye ulaştığımız veya ulaşabileceğimiz doğru bir varsayım olabilir. Ancak sorgulamamız gereken bu ulaştığımız bilgilerin kalitesi, doğruluğu ve geçerliliği olmalıdır.

Daha pozitif ve uzlaşmacı bir yapı

Yeni medya düzeniyle birlikte bireylerin daha az gazete okuduğu bir gerçek. Daha fazla takip edildiğini iddia ettiğimiz sosyal ağlar ve online haber sitelerinin temel haber kaynağının ise; yine geleneksel medya olduğunu vurgulamalıyız. Ortada Őekilsel olarak yeni bir düzen bulunuyor; ancak içerik olarak eski medyanın habercilik anlayışı bizlere ulaştırılıyor. Geleneksel medyada eleştirdiğimiz haberde kullanılan dil ve üslup yeni medya düzeninde de aynen devam ediyor. Geleneksel medyanın haberleriyle büyüyen nesiller, haber içerisindeki cinsiyetçi, erkek egemen, militarist, negatif, azınlıkları dışlayıcı söylemleri kanıksamış durumda olabilir. Bunu da zaten online haber sitelerinde yayınlanan haber ile ilgili yapılan yorumlarından anlamamız mümkün. Yeni medya düzeninden beklentimiz, sadece Őekil olarak hayatımızı kolaylaştırması değil elbette. Hayatımıza bu kadar girdiğine ve etkisini üzerimizde hissettiğimize göre, bunu olumlu yönde kullanabiliriz. Örneğin yeni medya düzeni daha pozitif, uzlaşmacı, toplumun her kesimine söz veren, demokrat bir dil yapısına sahip olabilir.

Çok yönlü iletiler geliyor

Yeni medya düzeni içerisinde değerlendirdiğimiz; Facebook, Twitter gibi sosyal ağların insanları politik kampanyalarda ciddi bir Őekilde yönlendirdiğini görüyoruz. Bunların artarak devam edeceğini belirtmeliyiz.

Zira yeni medya düzeninde size sadece medyadan değil, çevrenizden de paylaşımlar yoluyla çok yönlü iletiler geliyor. Geleneksel medya düzeninde iletiler tek yönlü sağlanıyor. Böylece etkisi yeni medya düzenine göre daha az olabiliyor. Bu kişiden kişiye değişen de bir durum. Tek yönlü iletişime bir örnek verecek olursak; gazetenin yayımladığı bir habere sizin anında yorum yapmanız mümkün değildir. Ancak online haber sitesindeki bir habere anında yorum yapabilirsiniz ve hata var ise düzeltirebilirsiniz de. Buna aynı zamanda etkileşim (interaktif) de diyebiliriz. İleti alınıyor veriliyor, çok yönlü iletim mümkün.

Bir birine bağımlılar

Diğer yandan yeni medya düzeninin hızına geleneksel medyanın yetişemediğini gözlemliyoruz. Geleneksel medyada her şey önceden planlandığı için değiştirmek biraz daha zordur. Örneğin; geleneksel medyada radyo ve televizyonların haber saatleri bellidir ve arşivdeki haberlere ulaşmak mümkün değildir. Ancak yeni medya düzeninde hem dilediğiniz zaman habere ulaşıyorsunuz hem de arşivlenen haberlere linkler vasıtasıyla erişebiliyorsunuz. Yazımın başında da vurguladığım gibi, kimin daha iyi olduğu tartışmasını yapmak istemiyorum, zaten görünen o ki her iki medya düzeni de bir birine bağımlı halde yayınlarına devam ediyor. Şu an için yeni medya düzeninin varlığı, geleneksel medyaya bağlı görünüyor. Her ne kadar da geleneksel medyaya gelir anlamında sıkıntı yaşatılsa da yeni medya düzenin olanakları geleneksel medya tarafından da kullanılıyor.